

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

VEAIC MOU

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini - 1 leu

**Controversatul
destin
al cărții**

**Mereu
pe umeri
de giganți**

**Oficial:
antimateria
există!**

43

ANUL XXVII

22 OCTOMBRIE 1971

(1388)

Istoria cititului, dacă abordăm atitudinea față de această indeletnicire ca fenomen social, n-a fost de fel liniară... Au fost perioade când lectura operelor literare abia dacă era acceptată și, firește, deloc stimulată. Și deși rareori se găsea cite un Famusov — faimosul personaj din romanul lui Griboedov „Prea multă minte strică” — care să strige în gura

mare „...să adunăm toate cărțile și să le dăm foc”, îndolala față de importanța lecturii a dăinuit aproape fără întrerupere. Mai mult, această atitudine mai persistă, se pare, uneori și astăzi. De ce? Cum se explică acest lucru? Și pină cind va dura?

Documentar

Controversatul destin al cărții

Mulți inși acceptă, în fundul sufletului lor, lectura unei opere literare numai în cazurile când aceasta implică o anumită tensiune, anumite dificultăți. Cea mai elocventă exemplificare a acestei afirmații este raportul dintre părinți și copii. Atîta timp cît deprinderea lecturii constituie pentru copii o dificultate, părinții îi stimulează. Dar din clipa cînd școlarul ajunge să stăpînească la perfecție această deprindere, părinții încep, fără a-și da ei înșiși seama de asta, să aprobe numai genul de lectură care, după părerea lor, este util și poate fi de folos copilului și în viața lui activă. Iar dacă folosul direct nu este vădit, părinții adoptă față de lectură o atitudine cu atît mai circumspectă, cu cît cartea respectivă are un rol mai important în viața copilului. O lectură pătimașă, care durează multe ore fără întrerupere, îi sperie pe părinți și este privită aproape ca o vătărire morală a copilului. Acest punct de vedere are rădăcini adînci în începuturile societății umane cînd omul, ca să poată supraviețui, trebuia să se opună din răspuțeri tentației către desțindere și către ruperea de realitatea imediată. Și cu toate că astăzi atacurile directe împotriva lecturii împinse pînă la uitarea de sine survin tot mai rar, tendința de a diminua valoarea reală a acestei indeletniciri continuă să existe.

Introvertiți sau extravertiți?

În momentul de față această tendință poate fi evidențiată, urmărind ciocnirile dintre două categorii de inși aflați la poli opuși: introvertiții, adică cei care privesc de preferință în interiorul lor și extravertiții, care se realizează mai ales în lumea exterioară. Antipatia reciprocă vădită de indivizi din aceste două categorii este mai evidentă la adolescenți. Dacă am urmări raporturile dintre elevii dintr-o clasă, am observa ușor că extravertiții îi socotesc pe introvertiții „curci plouate”, iar aceștia din urmă nu-i scot pe ceilalți din „fuduli”. Această antipatie de ambele părți exprimă caracterul frământărilor lăuntrice ale celor două tipuri sociale: extravertitul înfrînge „visătorul” din el; introvertitul înfrînge în sine „infatuarea”. În linii mari, aceștia din urmă sînt preocupați de pregătirile în vederea interpretării unor conflicte-vitale, iar ceilalți se pregătesc pentru lupta cu aceleași conflicte. Visurile introvertitului îl îndeamnă să se apropie tot mai mult de operele de ficțiune, în timp ce viața activă a extravertitului îl îndepărtează de obicei de lectură.

Evident, felul de a fi al omului nu-i deloc singura împrejurare care îl determină să ia sau, dimpotrivă, să nu ia în mînă o operă literară. El alcătuiește numai temelia atitudinii omului față de lectură. Un alt factor puternic, recent apărut, exercită o influență tot mai evidentă asupra omului ca lector. Este vorba de mijloacele de comunicație electronice, în primul rînd de televiziune.

Intr-adevăr, pare tot mai evident că micșorarea timpului pe care omul modern îl petrece în tovărășia cărții nu mai este o problemă discutabilă, ci o realitate, firește în măsura în care ne referim la o tendință generală. Sociologul român Pavel Cimpeanu a constatat, de pildă, că din fiecare o sută de cititori chestionați, numărul celor care au declarat că citesc mai puțin decît înainte este de cinci ori mai mare decît al celor care arătau că astăzi citesc chiar mai mult. Și în Uniunea Sovietică, care se situează pe primul loc în lume în „producția” de cărți și unde se citește foarte mult, se observă parțial un astfel de fenomen.

Pentru marile publice emisiunile de televiziune sînt, desigur, incomparabil mai accesibile decît cartea. Ca să nu mai vorbim de faptul că o imagine vizuală, și în plus dramatizată, este mai ușor percepută decît un simbol tipărit. Plecînd de la această realitate, șansele lecturii ca fenomen de masă ar trebui deci să scadă inevitabil.

În bătălia lor pentru apărarea cărții, cunoscătorii, partizanii pasionați ai lecturii s-au împărțit în tabere bine distincte. După opinia unora, pentru a salva contactul omului cu cartea, aceasta din urmă ar trebui făcută extrem de greu accesibilă, în accepția cea mai proprie a cuvîntului, înțelegînd prin aceasta că bibliotecile ar trebui să devină un soi de club frecventat de consacrați. Pe de altă parte, conform punctului de vedere opus, cartea ar trebui să devină, cu ajutorul a diferite mijloace tehnice, cel puțin la fel de accesibilă ca și televiziunea.

Sfaturi riscante

Prima variantă a fost propusă de directorul general al Ligii naționale a

Pasiunea pentru lectură, un dat universal și etern?

cărții din Anglia. „Treptat-treptat, noi am făcut lectura prea accesibilă, afirmă el, încît ea a încetat să mai fie un miracol care stîrnește invidia, un lucru care trebuie obținut prin muncă, cu un efort deosebit... Dacă însă accesul la carte ar deveni un privilegiu, cu timpul s-ar înrădăcina ideea că în fiecare casă trebuie să existe cărți proprii. Bibliotecarii și profesorii au datoria să încetățenească această opinie. Ei trebuie nu numai să reinvie vechiul obicei de a avea bibliotecă personală, ci, cu ajutorul acestei deprinderi, să lupte și împotriva universalității lecturii. În felul acesta, ceea ce era cîndva o banală plăcere pentru un mic număr de oameni ar deveni o neprețuită bucurie pentru un mare număr de privilegiați”.

Riscant sfat! Dar cunoscutul specialist care l-a dat a ținut să-l și explice.

„...În să subliniez ideea privilegiului. Această noțiune nu are nimic comun cu sensul tradițional al cuvîntului „aristocrație”. Aristocrația pe care ar urma să o formeze cărțile și bibliotecile ar fi o pătură socială în care oricine ar putea intra. Iar acest privilegiu ar aduce cu sine responsabilitatea, conștiința unei datorii. Noi nu ne-am putea achita de această datorie dacă am înlesni mai departe accesul la carte și am împinge-o astfel la definitivă ei devalorizare. De aceea trebuie să facem cărțile accesibile, dar în același timp să fim conștienți că ele și bibliotecile în general trebuie să fie pentru oameni adevărate comori”.

Dar nici specialistul citat, nici autorul acestor rînduri, ca de altminteri nici unul dintre specialiștii preocupați de destinul cărții, nu știu cum ar pu-

tea deveni cărțile o „comoră pentru mase”. Căutările în acest sens se desfășoară într-un tărîm cuprins între punctul de vedere expus mai sus și un altul, opus ca sens, care se face auzit de cealaltă parte a oceanului.

Conform punctului de vedere formulat de Marjorie Griffin de la Biblioteca științifică americană, statul California, lectura ar putea învinge printr-un salt brusc către o accesibilitate a cărții nemaivăzută în istorie. Marjorie Griffin este mai puțin neliniștită de inflația de pe piața cărții datorată faptului că ele sînt mereu la îndemîna oricui. Pornind de la un tablou al viitorului pe care specialistă respectivă îl descrie în culori foarte optimiste, toate cărțile ar urma să fie atît de accesibile, încît lectura nu va fi nicicînd umbră de televiziune, ci

Între aceste puncte de vedere extreme există însă un vast spectru de variante ale viitorului cărții. Un al treilea punct de vedere, al Mariei Dembovska, directoarea bibliotecii Academiei de Științe a Poloniei, exprimă parcă suma și în același timp media lor. Abordînd viitorul cărții în țările socialiste, dr. Dembovska a pus, de pildă, în lumină două aspecte ale problemei:

„Dacă vorbim de un viitor al cărții care să sintetizeze rezultatele cercetărilor în tehnică sau științe exacte, putem prevedea înlocuirea ei cu discuri, benzi de magnetofon, filme și memoria mașinilor. Cu totul altfel vedem, însă, poziția cărții ca act de cultură generală prin intermediul căruia omul își exprimă concepțiile morale și artistice. Cred că în științele sociale, ca și în literatura neștiințifică, cartea își va păstra încă multă vreme, dacă nu totdeauna, forma ei clasică. Nici filmul, nici televizorul și nici un alt mijloc de comunicație nu vor putea oferi omului plăcerea și marile emoții pe care le dă cartea...”.

Există totuși vreo punte de legătură între pesimismul unora și optimismul celorlalți?

Destinul cărții și, implicit, al lecturii nu poate fi considerat, firește, făcînd abstracție de înfrîngerea orînduirii sociale respective: e greu să presupunem că în țările socialiste, de pildă, unde încă de pe băncile școlii li se formează copiilor cultul cărții, aceasta va putea fi cîndva amenințată. Și mai există și un alt motiv care ne face să înclinăm spre pronosticuri optimiste. Anume faptul că, fiind foarte diverse, emisiunile de televiziune nu se adresează direct unui ins sau altuia. Comunicarea cu ecranul n-are astfel aceeași pecete a individualității caracteristice pentru comunicarea cu cartea.

Căci cu cît se dezvoltă mai mult comunicațiile electronice, cu caracter, să spunem, „extrapersonal”, cu cît ele sînt mai insistente din partea omului extravertit, cu atît este mai puternică nevoia de autocunoaștere prin introvertire. Și cu atît capătă mai multă greutate cartea.

Cu aceasta am atins punctul de unde vedem limpede atît justetea afirmațiilor sociologilor care constată că timpul rezervat lecturii scade, cît și a acelorale teoreticienilor care afirmă că importanța lecturii crește. Caracterul tot mai social al vieții reclamă tot mai insistenț o evoluție a personalității în sensul unei individualizări cît mai pronunțate. De unde decurge că pe primul culturii se impune tot mai presant momentul unei comunicări intime. Asumîndu-și o seamă de funcții „extraindividuale” ale cărții, noile mass media au limitat sfera lecturii: în același timp însă ele au întărit această înfrîngere, cel mai personal dintre toate mijloacele existente de percepere a culturii mondiale.

A. Petrov

documenta.

documentar docum
mentar documentar d
documentar document
mentar documentar doct
r documentar documentar
umentar documentar docu
ar documentar documentar
umentar documentar docu

Pledoarie pentru cartea clasică

Un adevăr de mult acceptat afirmă că „extremele se ating”. După cum am văzut, după opinia specialistei americane, biblioteca potențială a viitorului ar urma să fie o bibliotecă plină de oameni, nu de cărți. Singura apropiere care se poate face între cele două puncte de vedere este că aceeași perspectivă îl bucură pe specialistul american, în timp ce pe cel englez îl sperie și îl obligă să caute pentru cititori un refugiu în centre ale cărții pentru privilegiați.

OMOLOGAT LA 76 METRI ADÂNCIME!

Neobișnuita experiență a lui Jacques Maioll

Recent, la redacția revistei „Vokrug sveta” a avut loc, în prezența pilotului cosmonaut Boris Egorov și a medicului Iuri Senkevici — care a participat la expedițiile „Ra-I” și „Ra-II” — o convorbire cu scufundătorul francez Jacques Maioll, deținătorul recordului mondial la scufundare fără echipament special (76 m). Cu acest prilej, Maioll, care în 44 de ani și-a consacrat mai bine de zece ani scufundării la mare adâncime, a relatat interesanta și puțin obișnuita experiență.

De la bun început aș vrea să precizez — și-a început relatarea Jacques Maioll — că nu mă socotesc omul care se scufundă fără echipament la cea mai mare adâncime. E adevărat, recordul meu a fost omologat, oficial nimeni n-a atins deocamdată 76 de metri. Dar nu cumva există, totuși, pe undeva și scufundători cărora le-aș putea fi ucenic? Eu cred că da.

Să admitem că povestirile despre culegătorii de perle și bureți, în care e vorba despre 90—100 m, sînt legende. Dar există o dare de seamă înregistrată oficial care atestă că în 1913 un scufundător grec a atins, în 3 minute, o sută de metri. O cifră amețitoare, dar în principiu realizabilă. Rezultă deci că nu se poate nega posibilitatea existenței unor oameni care au realizat asemenea recorduri. E drept, eu n-am întîlnit astfel de oameni, dar să nu uităm că în America de Sud există indieni cărora maratonul nostru le poate părea un ușor exercițiu de inviorare.

Nu de mult m-am întors din Okinawa, insulă cu scufundători despre care se povestesc minuni. Desigur, ei nu coboară pînă la 100 m; limita lor este de 50 m. Încît s-ar părea că nu se pot compara cu mine, cu americanul Bob Croft sau cu neobositul scufundător sicilian Majorca, care este de cîteva ani un rival serios de-al meu la recordul mondial și atingerea cifrei de 80 m adâncime. Să nu uităm, însă, că pentru scufundătorii din Okinawa sau insulele Guatamoto marea nu e un stadion, iar scufundarea nu e o disciplină sportivă, ci o istovitoare muncă de fiecare zi. Pe baza unei experiențe de o viață întregă, generații de pescuitori de perle au elaborat o lege practică care sună cam așa: dacă scufundarea este munca ta, nu trebuie să te afunzi mai mult de 20 m și să nu rămii sub apă mai mult de un minut și jumătate-două. Poate că de asta nu se perfecționează tehnica lor.

E adevărat că nici pentru noi scufundarea nu mai e un sport, mai cu seamă de cînd Federația internațională de natație a adoptat hotărîrea de a socoti scufundarea la mari adâncimi un experiment științific. Totuși, deosebirea fundamentală dintre pescuitorii de perle și mine sau colegii mei este că cei dinții nu-și pot îngădui să treacă pragul optimal. Noi însă procedăm conștient la depășirea recordului înregistrat. Eu, bunăoară, selectez și introduc în regimul meu de antrenament toate procedeele necesare, din cele mai diverse sisteme de pregătire fizică. Învăț, deci, de la luptători, atleți, parașutiști etc. Dar cea mai mare parte din timp o petrec, desigur, antrenîndu-mă în apă, căci principalii mei profesori sînt scufundătorii profesioniști. Ei m-au ajutat să înțeleg pînă la urmă că scufundarea la mari adâncimi nu este o goană după recorduri cu orice preț.

O bucată de vreme țelul meu a fost să ating o adâncime cît mai mare. Și atît. Apoi însă am început să mă observ în cursul scufundărilor, să mă gîndesc la însemnătatea și utilitatea activității mele. În felul acesta am învățat să lucrez, nu să fug după recorduri.

Antrenori-delfini

Mulți oameni au un dispreț suveran față de animale. Ei cred însă că pu-

tem învîta foarte multe lucruri de la aceste vietăți. Mai cu seamă de la delfini, care sînt niște făpturi minunate, inteligente; mai mult, delfinii au o calitate care ne poate stîrni invidia, și anume sînt mereu bine dispuși. E greu le găsit un partener și un antrenor mai bun.

Delfinii respiră ca și noi aer, încît și ei trebuie să iasă la suprafață după ce se scufundă.

Ghicind secretul capacității lor de a rămîne mult timp sub apă, am încercat să-i imit și să mă iau la întrecere cu ei. Dar ei aveau întotdeauna un avans de un minut față de mine. Cu toate acestea am învățat mult de la delfini. Cîndva am să dezvălui secretele pe care mi le-au împărtășit. Deocamdată, însă, le-am făgăduit să n-o fac. Deși, unul dintre ele l-aș putea dezvălui și acum. Ei știu să se destindă excelent în apă, oferind un răgaz mușchilor, ceea ce le asigură jumătate de succes. În plus, în timp ce mă scufund, deseori îmi imaginez că sînt delfin, ceea ce mă ajută iar foarte mult, întrucît imaginația este un lucru fantastic. Antrenamentele fizice nu sînt totul. Foarte importantă este și starea sufletească a omului.

Spre a face mai bine înțeles faptul că afirmația mea nu e o vorgă goală, aș vrea să relatez o întîmplare. În 1968 mă pregăteam să dobor recordul mondial, scufundîndu-mă pînă la 70 m adâncime. În perioada aceea de antrenamente asidui aveam de rezolvat și complicate probleme financiare și familiale. În plus eram tracasat de ziaristi, de tot soiul de amatori de senzațional, iar eu (blestemată fie vanitatea!) încercam să fiu pe placul tuturor.

În cele din urmă a venit și ziua competiției. Ultimul meu dialog cu ziaristii a fost scurt:

— Cum vă simțiți?

— O, excelent, am răspuns și în clipa aceea am simțit că mă mint pe mine însumi. Agitația din perioada premurgătoare mă istovise. Îmi dădeam seama că nu mă puteam pregăti sufletește pentru scufundare, că nu-mi puteam destinde „mușchii imaginației”, spre a nu-i epuiza chiar din primele minute și a-mi ajunge pentru cele două sute-două sute cincizeci de secunde de coborîre într-un spațiu fără aer. Încît m-a cuprins teama. Cu toate acestea am repetat cu voce tare: „Excelent. Excelent, ca niciodată”.

Sentimentul de teamă m-a urmărit însă tot timpul. Am realizat 70 de m,

doborînd recordul mondial al americanului Croft, dar m-am ridicat la suprafață cu ultimele puteri; la un moment dat am simțit chiar că îmi pierd cunoștința. Încălcaseam principala poruncă a scufundătorului care sună: nu te minți pe tine însuși, nu te constrînge! Și era cît pe ce să-mi plătesc scump greșeala. De unde rezultă că antrenamentul psihic este la fel de important ca și cel fizic.

Dar în afară de pregătirea fizică, de

Spre adîncuri...

concentrarea spirituală, în timpul scufundărilor multe lucruri depind și de tehnică. Dacă fac abstracție de clema pentru nas și de ochelarii subacvatice, eu mă scufund fără nici un fel de echipament. Dar scufundătorul trebuie tras la fund de o greutate. Aceasta lunecă pe un cablu, de-a lungul căruia circulă și scufundătorul. De aici încep dificultățile.

Saptezeci și șase de metri echivalază cu aproximație cu înălțimea unui edificiu de douăzeci și două de etaje. La suprafața mării asupra omului se exercită o presiune de o atmosferă, dar la adîncimea de 76 m — presiunea e de aproape opt atmosfere. Boala de adîncime nu ne amenință, e adevărat, dar fiind că respirăm numai aer din plămîni, dar urechile trebuie să ni le protejăm.

Pe scurt, pentru ca organismul să se poată adapta, scufundătorul nu trebuie să se miște prea repede. Dar

reportaj,
reportaj reportaj,
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re,
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj

greutatea îl trage în jos ca pe o piatră. De aceea ea trebuie dotată cu un dispozitiv de frinare. Iar fabricarea unui dispozitiv care să acționeze în așa fel încît greutatea să nu-l tragă fulgerător pe om la fund, dar nici să nu-i împiedice scufundarea, este, vă rog să credeți, un lucru dificil. Încît dacă constructorii n-ar fi realizat acest mecanism n-ar fi existat nici recordul de 76 m.

Bucuria primejdioasă

Scufundarea se desfășoară astfel. Mai întîi este lansat un cablu de măsurat; o dată cu el plonjează atenției echipați cu aparate de înnot sub apă. Aceștia sînt ajutoarele, arbitrii și, dacă vreți, salvatorii mei în caz de primejdie. Căci scufundarea la mari adîncimi e o acțiune colectivă; solitar nu se realizează nimic. În ultimele două-trei minute înainte de scufundare este important să-ți reglezi respirația și, în genere, starea generală a organismului. În aceste clipe îmi place să privesc norii de pe cer. După care îmi îndrept privirea în jos, numai în jos. Apa se întunecă și încep să văd alți nori — ploaia de buli care ies din aparatele de înnot ale prietenilor mei.

După ce am atins adîncimea dorită, iau de pe cablu plăcuța cu cifra respectivă și pornesc pe cablu în sus. Dar trebuie să urc încet, pentru că n-am suflu; nu te poți ridica la suprafață repede, întrucît trebuie să ții seama de starea organismului care se eliberează treptat din condițiile presiunii de mare adîncime. Rămîn aproape patru minute și jumătate în apă, apoi ies la suprafață. De fapt asta e tot. Singele nu-mi țîșnește prin urechi (dar nici nu mi se poate întîmpla asta de vreme ce am respectat toate regulile).

Pînă la ce adîncime se poate scufunda un om? Un profesor american, care m-a măsurat cu diverse aparate, mi-a spus că n-aș putea atinge nici chiar 70 de metri. În felul lui avea dreptate. Dar și eu am avut dreptate și am dovedit-o. Teoretic, limita maximă de scufundare depinde de raportul, foarte simplu, dintre cel mai mare volum de aer din plămîni în timpul inspirației și cel mai mic în timpul expirației. Dar în realitate iată ce se întîmplă. La o adîncime de zece metri presiunea comprimă plămîinii de două ori: la 20 m volumul lor se micșorează de trei ori; la 30 m de patru ori. Și așa mai departe. Știința afirmă însă că plămîinii nu se pot comprima mai mult de limita pe care o au în cursul unei expirații profunde.

Plămîinii mei n-au un volum prea mare: 7,4 litri. Există oameni cu un volum mult mai mare. Dar eu cred că volumul nu e totul. Alungînd singele din extremități, presiunea apelor sporește concentrarea lui în plămîni. Acest mecanism compensator oferă omului o rezervă suplimentară. Încît, după părerea mea, omul se poate scufunda pînă la o sută de metri fără riscul de a muri.

La un moment dat, analizînd starea în care mă aflui în apă, am constatat un lucru care m-a speriat cumplit și anume faptul că nu mai voiam să respir. Se știe că, atunci cînd înoată, un om neantrenat are impresia că plămîinii i se sfîșie în bucăți cînd i se termină rezerva de aer. Dar acesta e numai un reflex care poate fi înlăturat prin antrenament. Să fiu însă mai explicit. În apă omul nu mai are spațiul vital cu care este obișnuit. Mediul înconjurător străin acționează ciudat asupra psihicului său. Știi, într-un anumit moment al scufundării, mă cuprînde un sentiment neobișnuit de

(Continuare în pag. 11-a)

CINEMA

Tradiția Festivalului din Octombrie

Intre 27 octombrie și 1 noiembrie va avea loc tradiționalul Festival al filmului sovietic.

Anul acesta selecția a fost făcută în așa fel, încât, practic, vom asista la un festival al „Mosfilmului”: cinci din cele șase titluri sint producții ale studioului din Moscova. Al șaselea a fost produs la Leningrad.

Filmele programate îmbrățișează un lung răstimp, care începe în vremea lui Cehov, a erolor lui descumpăniți și chinuți de marile întrebări ale vieții („Unchiul Vania”) și ajunge în zilele noastre („Gara belorusă”, „Un amanet ciudat”). Intre aceste repere se inscriu două mari momente istorice :

Irina Miroșnicenko, interpreta Elenei din filmul „Unchiul Vania”

revoluția („Piața Roșie”, „Fuga”) și al doilea război mondial („Eliberarea”).

Festivalul se va deschide cu filmul „Piața Roșie” al lui Vasili Ordinski, un film despre zilele fierbinți ale revoluției din 1917 care a schimbat nu numai fața istoriei, ci și destinele oamenilor. Pe ecran ele vor fi conturate de Serghei Iakovlev, Aleksandr Kutepov, Stanislav Liubșin, Valentina Maleavina, Viaceslav Șalevici, Serghei Nikonenko și alții.

Cu al doilea titlu, „Fuga”, continuă nu numai festivalul, ci și tema începută în „Piața Roșie”. Pornind de la piesa lu Mihail Bulgakov, „Fuga în beznă”, regizorii Alexandr Alov și Vladimir Naunov urmăresc rătăcirile dramatice a celor dezorientați de marea zguduire care a fost revoluția. Numelor deja amintite li se adaugă cele ale unei strălucite echipe de in-

terpreți: Alexei Batalov, Liudmila Savelieva, Vladislav Dvoržecki, Mihail Ulianov, Evgheni Evstigneev, Oleg Efremov.

„Unchiul Vania” este filmul a doi „monștri sacri”: Innokenti Smoktunovski și Serghei Bondarciuk. „Duelul”, pus în scenă de Andrei Mihal-kov-Koncealovski, va fi unul din momentele de vîrf ale festivalului.

Dacă „Mosfilmul” s-a adresat publicului mare, „Lenfilmul” a avut grijă de micii spectatori. „Un amanet ciudat” este darul lor făcut virstei fragede, virstei la care sint posibile toate minunile.

Scenaristul și regizorul filmului celui de a cincea seri, „Gara belorusă” — Vadim Trunin și Andrei Smirnov — sint tineri. Dar numele lor vor fi desigur reținute de spectatori după întilnirea cu opera caldă, vibrind de umanitate, pe care au inchinat-o acelei camaraderii deosebite ce se naște numai în marile încercări.

Ultimul film al festivalului este „Direcția loviturii principale”, partea a treia a tetralogiei „Eliberarea”, in care Iuri Ozerov face o amplă evocare a luptei popoarelor pentru infringerea fascismului.

REFLECTOR

● Regizorul Luigi Comencini turnează un serial pentru televiziune al cărui erou este Pinocchio. Va fi cea mai completă ecranizare a celebrei povești. „Este o idee mai veche, dinainte de „Fata lui Bube”. Echipa noastră de filmare lucrează cu toată răspunderea, căci „Aventurile lui Pinocchio” este una dintre cărțile cele mai răspindite. Ea a fost tradusă în două sute de limbi” — a declarat Comencini la o conferință de presă. Regizorul a căutat mult timp interpretul printre miile de candidați, pînă l-a găsit la Pisa, în persoana lui Andrea Balestri, elev în clasa a II-a primară.

● „Un bărbat se caută pe sine însuși” este titlul filmului de debut al regizorului american Bob Rafelson. Filmul se vrea un tablou realist al Americii de azi. Bărbatul care se caută pe sine însuși este un tînăr inteligent, energic și îl cheamă Jack Nicholson.

● Katharine Hepburn a acceptat unul dintre rolurile principale în filmul lui George Cukor : „Călătorie cu matusa mea”.

● Încă un Chaplin pe ecran : Josephine, fiica marelui artist urmează la rindul ei tradiția familiei, făcîndu-și debutul în compania selectă a lui Vittorio de Sica.

● Savantul norvegian Peer Hort face mari servicii cinematografului documentar. Timp de cîțiva ani el a adunat un vast material despre viața laponilor nomazi din nordul țării, realizînd pe baza lui o peliculă cu virtuți nu numai științifice, ci și artistice.

INTERVIU

Leonov între ris și lacrimi

— V-am cunoscut întii de la distanță, prin intermediul filmelor dv. Cronologia lor — nu știu dacă cea reală, dar în orice caz aceea a programării — ne familiarizase cu un Evgheni Leonov generos inzestrat pentru comedie, cînd a venit „Povestiri de pe Don”, clătînd tot ce știam, ce ni se părea că știm ferm despre dv. În acest film v-ați revelat ca un actor nu mai puțin generos inzestrat pentru dramă. Dumneavoastră, care declanșați cu ușurință risul, ați silit atunci mulți spectatori să inghită des, luptînd cu lacrimile. Și știți ce mi se pare curios, văzîndu-vă acum în carne și oase? Că aveți un chip „neutr” — nici, să zicem, un De Funès, a cărui simplă apariție e un zălog al risului, nici trăsăturile patetice ale lui Nikolai Simonov.

predestinate parcă marilor trăiri. Dar se vede că la adăpostul acestei fețe oarecare, bonome, scutit de tirania unei tipologii precise, vă puteți permite orice, puteți încerca orice. Cu talentul dumneavoastră...

— Și chiar îmi place să încerc, ba mai mult, consider că este o condiție sine qua non pentru un actor. Eu n-am mers întii pe un drum, apoi pe altul, ci de la început pe amîndouă deodată. Rolurile mele n-au prea fost „pure” — pur comice sau pur dramatice. Am debutat pe scena teatrului „Stanislavski”

Așa cum l-am văzut în „Copiii lui Vanișin”

din Moscova într-un rol tragicomic. Tot acolo am jucat Bulgakov („Zilele Turbinilor”), Anouilh („Creon din „Antigona”), Brecht („Pichum din „Opera de trei parale”) și altele, multe și variate. Am lucrat la teatrul „Stanislavski” douăzeci și unu de ani, din 1947, cînd am absolvit conservatorul. Acum trei ani m-am mutat la teatrul „Maiakovski”. Și pe o scenă, și pe alta am avut posibilitatea să fac de toate. De altfel, tocmai de asta e și interesant teatrul, că îți dă această posibilitate. Apoi, eu caut întotdeauna într-un rol și ceea ce nu se vede la prima vedere (uneori nici la a doua și nici la a treia). Cred că este o năzuință firească a tuturor actorilor.

— Deci, faceți teatru de douăzeci și patru de ani. Dar film ?

— Cam tot de atunci. Lista de titluri este și în acest domeniu destul de lungă. Am jucat în vreo treizeci și șase—treizeci și șapte de filme, și bune și rele, și vesele și triste, și vesel-triste. Dar impresia generală e — nu știu de ce — că am făcut mai mult comedie. Reputația de comic probabil că de la ecran mi se trage.

— Și cum suportați această reputație? Nu vă invită prietenii special ca să le distrați musafirii ?

— O suport ușor, fiindcă reușesc să găsesc repede un limbaj comun, și fiindcă nu-mi place să mă consider altfel decît ceilalți, și fiindcă... nu prea am timp de vizite !

— Sînteți un om vesel ?

— Nu, mai curînd trist.

— Spuneți că nu aveți timp de vizite. Timpul vă este probabil drămuț. Sînteți un actor foarte solicitat. Cum arată o zi, o zi obișnuită de-a dumneavoastră ?

— Uneori are douăzeci și patru de ore ! Dimineața repetiție la teatru, seara spectacol, între timp filmări — pe platourile studiourilor sau ale televiziunii, sau în alte localități, căci filmele mai au și exterioare

— Care sint relațiile dumneavoastră cu spectatorii? Există un public al lui Leonov-comicul și un public al lui Leonov-dramaticul, sau un public al lui Leonov pur și simplu ?

— Spectatorii care ne vor numai într-un fel sau numai în altul greșesc. Pentru noi asta ar însemna să ne pierdem meseria. Actorul trebuie să se înnoiască, să fie o permanentă surpriză. Sigur, surpriza înseamnă risc. Uneori poți să riști să rămii cu sala goală, dar cui i-e frică de vrăbii, să nu semene mălai.

— Peste cîteva zile va rula la noi filmul „Gara belorusă”, în care jucați unul din rolurile principale. Vreți să ni-l prezentați în cîteva cuvinte ?

— Este un film despre generația mea, un film amar, care mi-a lăsat sentimentul că am trăit de-adevăratalea tot ce se întîmplă acolo. Un film la care țin mult și pe care aș vrea să-l îndrăgească și spectatorii români.

Julia Scutaru

OPERA

Celesta centenară Aida

Anul acesta se împlinesc o sută de ani de la prima montare a operei „Aida” de Verdi. Premiera mondială a avut loc la 24 decembrie 1871, la Opera din Cairo.

Apropiata aniversare este un bun prilej de evocare a condițiilor în care a fost creată celebra lucrare, care în o sută de ani a cucerit lumea.

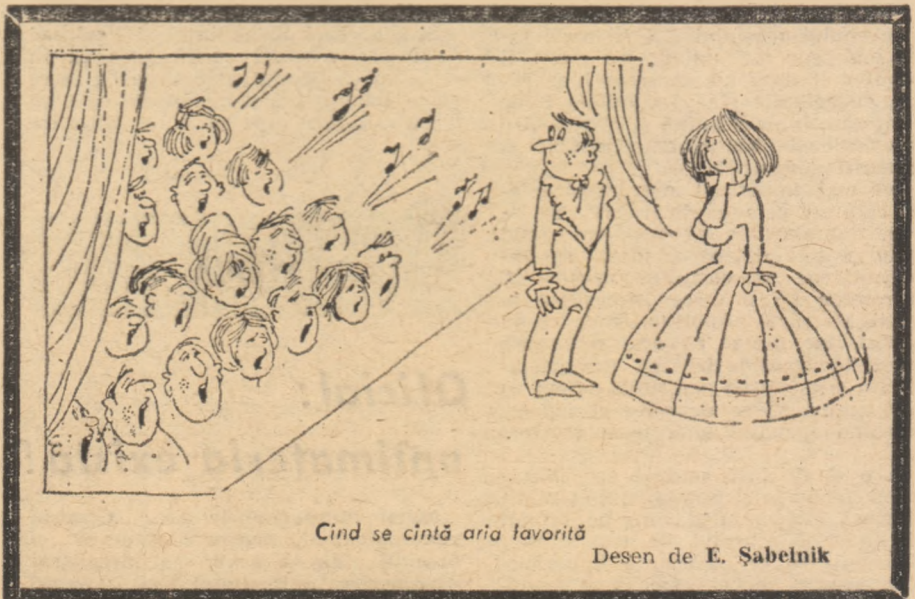
După cum se știe, „Aida” i-a fost comandată lui Verdi, de guvernul egiptean, pentru inaugurarea primului teatru de operă din Egipt. Edificiul fusese construit din inițiativa kedivului Ismail-Pașa în cinstea înalților oaspeți străini care urmau să asiste la deschiderea canalului de Suez. (Teatrul, care acum se numește Casa Operei, purta atunci numele de „El-Teatru el-Kedivi”, adică „Teatrul Kedivului”).

Compozitorul italian a avut lungi ezitări înainte de a se apuca de lucru. Asupra lui s-au făcut discrete presiuni, dîndu-i-se de înțeles că libretul a fost scris chiar de șeful statului egiptean. Dar, la insistențele lui Verdi, a trebuit să i se spună adevărul, și anume că autorul era un italian, Ghislanzoni.

Libretul l-a interesat și Verdi s-a adresat pentru consultații cunoscutului egiptolog francez Auguste-Edouard Mariette („Mariette-Pașa”), aflat în slujba kedivului. Savantul francez a limpezit adevărul istoric, făcînd corecturile de rigoare și a terminat libretul operei.

Dar toate aceste operații au cerut timp, „Aida” n-a putut fi găta pentru inaugurarea canalului de Suez, care a avut loc în noiembrie 1869. Întîrzierea se mai explica și prin faptul că decorurile, comandate la Paris, n-au putut ajunge la timp din cauza războiului franco-prusac. În locul „Aidei”, teatrul a prezentat în fața spectatorilor săi — regi, împărați și prinți — o altă operă a lui Verdi, „Rigoletto”. Abia după doi ani a venit și rîndul „Aidei”.

Iar la cîțiva ani după premiera de la Cairo, „Aida” și-a început marșul triumfal pe scenele operelor din capitalele europene — Paris, Londra, Petersburg, Viena.

Cînd se cîntă aria favorită

Desen de E. Șabelnik

arta
ca arta arta a.
arta arta arta a.
arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
ta arta arta arta arta ar
arta arta arta arta arta
ta arta arta arta arta art
arta arta arta arta arta

ISTORIA CULTURII

Mereu pe umeri de giganți

Pus în fața unui torent de informații în continuă creștere, omul modern se întreabă tot mai frecvent cite din aceste informații poate percepe creierul său și, în eventualitatea că le poate cuprinde pe toate, dacă nu cumva este amenințat de pericolul suprasaturării?

De la bun început trebuie să amintim că nu numai secolul nostru s-a

odinioară trebuiau abordate și studiate separat sint considerate astăzi de știință ca niște cazuri particulare ale unor noțiuni, metode și teorii noi, oferindu-ne o metodă unică de studiere și soluționare a lor. Cel mai bine ilustrează această afirmație, firește în domeniul respectiv, sistemul periodic al lui Mendeleev. El a îngăduit nu numai cuprinderea dintr-un punct de

Știința — apanaj al unor mase tot mai largi.

lovit de asemenea probleme. Încă acum mai bine de două milenii marele Hipocrat constata că existența artei e lungă și că viața e scurtă (Ars longa, vita brevis). Și totuși, cit de elementare și de accesibile oricui ni se par astăzi cunoștințele pe care trebuia să le stăpânească atunci omul!

Possibilitățile intelectuale ale omului modern nu-l situează oare cu mult deasupra strămoșilor săi? Oricât de curios ar părea, nici această idee nu este nouă. Un răspuns judicios la această întrebare a fost formulat încă la mijlocul secolului al XII-lea de poetul și filozoful francez Bernard Sylvestre când a afirmat: „Noi sintem ca niște pitici care stăm pe umerii unor giganți; iar dacă putem vedea mai departe și mai bine decât ei nu e pentru că avem vederea mai ageră sau că sintem mai sus, ci pentru că ne-am înălțat mulțumită staturii lor de uriași”. Iar cinci secole mai târziu Newton, plătind un merit tribut iluștrilor săi predecesori, repeta și el acest mare adevăr: „Dacă am putut să văd mai bine decât alții e numai pentru că am stat pe umerii unor giganți”. Pe umerii unor giganți ca Arhimede, Copernic, Newton, Darwin, Mendeleev, Einstein se reazemă și omul din a doua jumătate a secolului XX.

Evocând recent această problemă acad. A. I. Markușevici sublinia că inteligența și puterea de muncă a omului modern se mențin, se pare, la nivelul atins de strămoșii săi. Și mai adăuga că, deși acest lucru poate părea paradoxal, volumul și intensitatea muncii intelectuale pe care trebuie să le dețină un om spre a deveni instruit la nivelul secolului său n-au crescut prea mult în cursul ultimilor 300 de ani, de pildă. E suficient să amintim, remarcă savantul, că până la începutul secolului XX în toate țările europene nici un om nu putea fi socotit cult dacă nu cunoștea bine Biblia, rugăciunile și așa-numitele taine bisericesti, limbile latină și greacă și o sumedenie de nume, date istorice și denumiri geografice.

Cel mai important eveniment istoric care se cere explicat este, de aceea, împrejurarea că deși, în cursul evoluției sale milenare, știința se îmbogățește și se complică necontenit, ea rămâne totuși mereu accesibilă omului, ale cărui posibilități totuși n-au crescut. Iar faptul că este realmente accesibilă omului decurge incontestabil din constatarea accesibilă oricui că ea continuă să se dezvolte vertiginos, devenind apanajul unor mase tot mai largi.

Care să fie însă cauzele acestui uimitor fenomen? Specialistul amintit enumeră câteva, între care pe primul loc situează procesul de generalizare și sintetizare. O consecință importantă a acestui proces este că o sumedenie de noțiuni, metode și teorii care

vedere unică a unui imens material factual referitor la proprietățile unor elemente dinainte cunoscute, ci și pronosticarea proprietăților unor elemente a căror descoperire continuă și astăzi.

Pe de altă parte, o sumedenie de teorii, idei și noțiuni complexe și subtile care în momentul apariției lor sînt socotite de unii savanți ca paradoxale, ba chiar de neconcepțibile și în prima perioadă par total inaccesibile maselor largi, cu timpul își pierd din dificultate și devin treptat obișnuite, pînă cînd ating o limită la care nu mai constituie o greutate nici pentru școlari. Prin acest proces de „domesticire” a trecut de mult, de pildă, noțiunea de antidot care, odinioară, punea în incurcătură pe mulți oameni instruiți. Un alt exemplu de mare însemnătate în istoria științei și culturii ne este oferit de rotația Pământului în jurul Soarelui. În prefața la lucrarea sa „Despre mișcările de revoluție ale corpurilor cerești”, Copernic, intuind că unii vor găsi teoria sa asupra mișcării Pământului absurdă și chiar fără rost, își exprima totuși încrederea că atunci cînd întinericul se va risipi, ea va apărea într-o lumină cu totul excepțională și va merita toată recunoștința.

După cum a fost o vreme cînd mulți studenți abia ajungeau pînă la a cincea frază din prima carte a faimoaselor „Elemente” ale lui Euclid, iar modesta teoremă despre triunghiurile isoscele care au unghiurile de la bază egale era atunci poreclită „spai-ma proștilor” și „puntea măgarului”. Iar ultima teoremă din aceeași lucrare, teorema lui Pitagora, astăzi accesibilă școlărilor de 11 ani, era considerată accesibilă numai magiștrilor, din care cauză și era numită „știința magiștrilor”.

Studiul evoluției științei și culturii ne întărește astfel convingerea că în orice epocă istorică stăpînirea de către om a celor mai noi cunoștințe este un lucru absolut pe măsura puterilor sale.

FIZICĂ

Oficial:
antimateria există!

Marți 28 septembrie a.c., Comisia guvernamentală pentru descoperiri și invenții din U.R.S.S. a înregistrat descoperirea antiheliului 3 și a 50 000 antineutroni. Descoperirea a fost făcu-

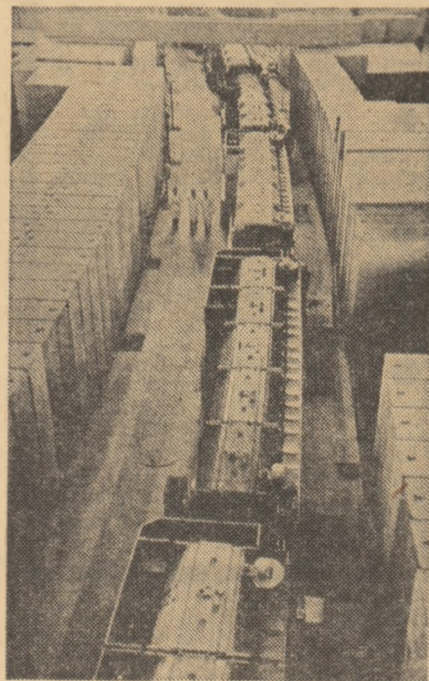
tă de un grup de fizicieni, în frunte cu prof. Iuri Prohoșkin, care lucrează la acceleratorul de particule de 70 de miliarde electronvolți de la Serpuhovo.

La prima vedere, — remarcă nu fără o anumită ironie un comentator științific — noțiunea de antimaterie pare coborîtă mai degrabă dintr-un roman științifico-fantastic, ceea ce poate face mai mult rău decît bine în asimilarea unor noi cunoștințe de fizică teoretică și experimentală. Fapt pentru care — continua același comentator — probabil că mulți savanți își mușcă acum degetele că n-au avut ideea să-l spună mai bine materie simetrică sau, la rigoare, să fi găsit un nume mai eliptic și mai neutru. În orice caz este sigur că în felul acesta s-ar fi evitat reacțiile emoționale pe care le suscita orice dezbateră în jurul antimateriei, intrucît de fiecare dată aceasta sugera spectrul esoteric al unei lumi misterioase, al unei lumi de „science-fiction”... de la care nu mai era decît un pas pînă la bomba cu antimaterie și marjieni.

Și totuși antimateria este o realitate fizică prevăzută de vreo 40 de ani și recunoscută de circa un deceniu. Într-adevăr, fizicienii au dovedit mai întîi matematic și apoi experimental că fiecarei particule atomice sau subatomice (electron, proton, neutron etc) îi corespunde o antiparticulă, cam în felul imaginii dintr-o oglindă a particulei naturale. Numai că în acest caz nu este vorba doar de o imagine, ci de o realitate. Cu alte cuvinte, anti-electronul, de pildă, trebuie să aibă o sarcină electrică pozitivă, avînd în vedere că electronul este negativ.

Așadar, oricîteori se creează într-un accelerat, o particulă, în mod obligatoriu se creează și antiparticula ei respectivă.

Unor nepreveniți, această afirmație le-ar putea da poate impresia că fizicienii știau deci de mai mult timp să producă antimaterie, de vreme ce aceasta e alcătuită din antiparticule, așa cum materia e compusă din particule. Din păcate, însă, legile fizice fac ca atunci cînd o antiparticulă întâlnește particula ei să se producă o anihilare a amindurora și să rezulte energie. Și cum lumea noastră e compusă din particule, antiparticulele au toate șansele să întâlnească rapid „contrariul” lor și să se transforme în energie. Să fim atenți: am spus că particulele și antiparticulele se anihilează! Ceea ce e cu totul altceva decît instabilitatea unor particule de mate-

Serpuhovo — „locul de naștere” al antimateriei

rie a căror viață e scurtă, dat fiind că ele se dezintegrează printr-un proces de radioactivitate.

Așa se face că, pentru moment, e imposibil de păstrat antimaterie, adică nucleu de antiatomi, construiți plecînd de la antiprotoni și antineutroni. Iar dacă echipa profesorului Iuri Prohoșkin a izbutit să creeze, grație acceleratului de la Serpuhovo, nucleu de antiheliu 3, adică construcții de doi antiprotoni și trei antineutroni, nu înseamnă că a și izbutit să-i conserve. Încît importanta experiență nu anunță încă o descoperire care va revoluționa lumea, oferind omenirii o nouă sursă de energie. În schimb este incontestabil un mare pas înainte în înțelegerea universului.

În fața specialiștilor se ridică acum întrebarea: există oare antimaterie în stare naturală undeva în univers? O lume de antiatomi corespunde oare lumii noastre de atomi, de care e despărțită printr-un spațiu vid care împiedică anihilarea amindurora?

De la fizică se trece, însă, în felul acesta la cosmologie...

Știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința
știința știința știința știința

BIOLOGIE

Cînd încăpăținarea
sfidează evoluția

Ce s-ar fi întîmplat dacă n-ar fi existat ereditate? Natura ar fi fost un haos de forme vii, căci urmașii n-ar fi semănat niciodată cu părinții. Pe de altă parte, deși conservatoare, ereditatea este în același timp și variabilă. Aceste două însușiri, conservatismul și variabilitatea, asigură asemănarea cu părinții, deci o stabilitate relativă a speciilor, dar și o dezvoltare a organismelor intrucîtva diferită de a ascendenților. Fără variabilitate n-ar fi existat evoluția, care duce la perfecționarea treptată a organismelor.

Un animal cum e calul, de pildă, a cunoscut o evoluție de 50 de milioane de ani. Pare aproape de necrezut că acest patruped, așa cum îl cunoaștem azi, a avut ca strămoș o vietate de mărimea unui ciine nu prea mare. Alteori, însă, reprezentanți ai faunei sau florei au rezistat influenței mediului înconjurător și au ajuns pînă în zilele noastre cu un aspect exterior aproape neschimbat. În cazul lor, conservatismul a fost mai puternic decît variabilitatea. Dar despre ce ființe e vorba?

E mult de cînd brutozaurii au dispărut de pe fața pămîntului. Acești giganți ai erei mezozoice au lăsat însă urme, sub forma varanilor din insula Comodo. Insula Comodo, care face parte din arhipelagul Sondelor Mici, a fost descoperită întîmplător de un aviator olandez care, în 1911, a fost nevoit să aterizeze forțat pe acest petec de pămînt. O dată cu descoperirea insulei s-a aflat și despre existența speciei *Varanus comodoensis*, cea mai mare șopîrlă de pe glob. Această reptilă, cu o lungime care ajunge pînă la 3,5 metri, are o structură foarte asemănătoare cu a giganților ce poplau planeta noastră acum 160 de milioane de ani.

O altă fosilă vie este gatteria, din Noua Zeelandă, numită de localnici tuatara, ale cărei rude apropiate au dispărut acum 150 de milioane de ani. Gatteria sau *Sphenodon punctatus* este astăzi unicul reprezentant în viață al subclasei de reptile Rhyncho-

Varanul din Comodo

cephalia și un caz interesant de conservare, în curs de milioane de generații, a caracteristicilor de organizare primitivă.

În 1952, o navă științifică daneză a descoperit, în apropierea țărmlui apusean al Mexicului, la o adîncime de aproape 4 km, moluște *Neopilina galathea*, despre care se credea că dispăruseră cu multe milioane de ani în urmă.

Exemple similare, de altminteri

tehnica

tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tel

tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

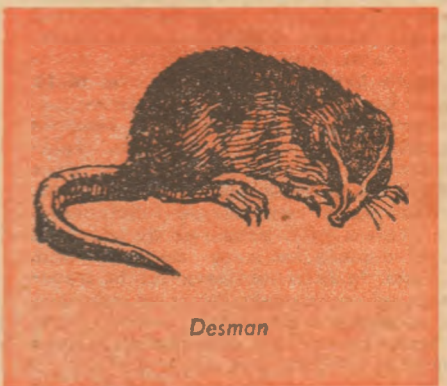
tehnica tehnica tehnica tehnica

tehnica tehnica tehnica tehnica

destul de numeroase, întâlnim nu numai în regiunile exotice. În Iugoslavia, de pildă, în lacul Ohrid sălășluiesc specii de melci și bureți „redescoperite” recent, după ce fuseseră catalogate drept dispărute de 30 de milioane de ani. Iar în bazinul fluviilor Volga, Don și Nipru trăiește desmanul (*Desmana moschata*) sau, cum i se mai spune, șobolanul moscat, unicul supraviețuitor, pe aceste meleaguri, al animalelor din miocen. E un mamifer insectivor, cu o înfățișare ciudată: are botul în formă de trompă, coadă lungă, membrele posterioare cu membrana înotătoare între degete și o blană mătăsoasă, argintie pe abdomen și brună închis pe spate, foarte căutată de amatorii de blănuri prețioase.

În era mezozoică, deci în era giganticelor șopirle, vegetația globului terestru era pe măsura locuitorilor lui. Un arbore din vremea aceea, ale cărui frunze erau consumate cu plăcere

Desman

de reptilele uriașe, a ajuns până la noi aproape neschimbat. E vorba de ginkgo (*Ginkgo biloba*), care ajunge până la 40 de metri înălțime, cu frunze căzătoare, pelloase, în formă de evantai și cu diametrul trunchiului de 3 metri. Din 1730, când un medic olandez a adus semințe de ginkgo în Europa (copacul e originar din China), grădinile botanice de pe continentul nostru își fac un titlu de glorie în a avea cel puțin un exemplar din această plantă relictică. Nu mai puțin interesantă este și planta brasenia, supraviețuitoare din era terțiară. Planta, foarte decorativă, cu flori de un roșu aprins, a fost descoperită în pădurile din Extremul Orient. Iar în munții Ghissar (Asia Centrală) biologul dr. I. Vasilcenko a găsit, în 1970, copacul relictic biota, cu trunchiul gros, acoperit de frunziș în formă de solzi. Biota, considerată strămoșul coniferelor de azi, s-a încăpăținat să nu se schimbe în curs de milioane de ani.

Dar nu pentru toate formele relictice existente azi s-a putut stabili o genealogie precisă. Cu atât mai mult cu cât, am văzut, o bună parte din ele și-au semnalat prezența abia recent.

GEOLOGIE

Terra, într-o nouă versiune?

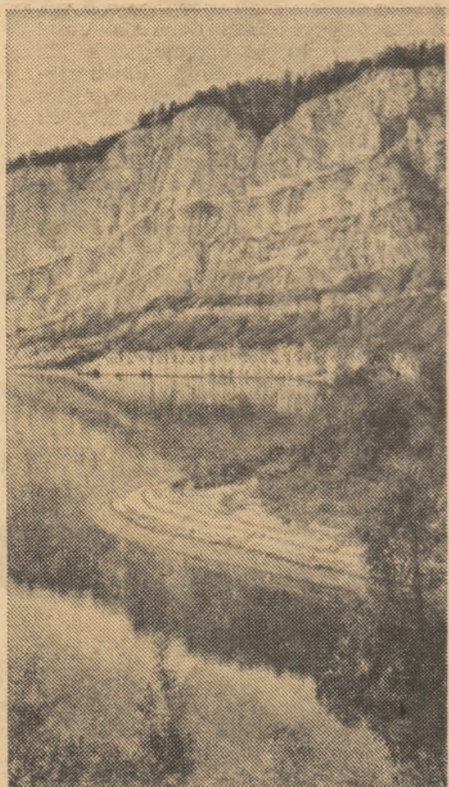
În afară de marea ei semnificație teoretică, dilema: există un singur tip

Fără cuvinte...

de scoarță terestră sau două tipuri, unul oceanic și altul continental, are și o latură practică. Într-adevăr, așa-numita ipoteză binară a scoarței terestre — avansată de unii cercetători — limitează perspectivele de previziune a rezervelor potențiale de minereuri importante, situându-le doar în actualul teritoriu al continentelor și zonelor costiere. Dar, înainte de a stăruii puțin asupra acestei ipoteze, să ne oprim asupra problemelor cărora trebuie să le facă față petrofizica, o nouă ramură a mineralogiei clasice.

Petrofizica studiază proprietățile fizice ale rocilor, îndeosebi viteza de pro-

O pagină din frământata istorie a Terrei

pagare a undelor elastice în diversele mostre. Prin mijlocirea ei s-a putut stabili, astfel, că în condițiile unei presiuni crescînde, pornind de la 500 la 10 000 de atmosfere, viteza de propagare a undelor amintite sporește în toate rocile. În mod obișnuit, cercetările asupra constituției straturilor pro-

funde se bazează pe supoziția că viteza undelor seismice elastice se află în raport direct cu creșterea densității rocii. Această relație între viteza de propagare a undelor și densitate se dovedește, însă, mult mai complexă decît se credea. De asemenea, cercetările referitoare la contracția rocilor sub efectul presiunii s-au soldat cu constatarea că micșorarea volumului unei roci este însoțită de o creștere a vitezei de propagare a undelor seismice. Încît, pornind deocamdată de la date parțiale, se crede că reglementarea propagării undelor în roci se datorește efectului global al acestor doi factori. În același timp, savanții sovietici au demonstrat că viteza de propagare a undelor longitudinale în rocile sedimentare impregnate cu lichide este net superioară celei din mostrele dure.

Problema care-i preocupă acum pe cercetători este stabilirea temperaturii și presiunii în adîncurile așa-numitului strat al lui Mohorovicic (care marchează limita inferioară a scoarței), atît în zona oceanelor cît și a continentelor. Deși pentru moment nu au încă o metodă directă de măsură, ei au reușit totuși să tragă concluzia că în direcția centrului planetei temperatura crește cu 10—12° la kilometru și că, deci, în stratul Mohorovicic temperatura trebuie să aibă aproximativ 80—100° la o presiune de 2 200 atmosfere sub oceane și 550 și 12 000 atmosfere sub continente. După cum se vede, la același nivel, diferențele de temperaturi și presiuni sînt foarte mari. Cu toate acestea, proprietățile geofizice și accelerația rapidă a propagării undelor seismice în ambele tipuri ale acestui strat profund sînt foarte apropiate, ceea ce denotă că există o serie de factori de care pînă acum nu s-a ținut seama. Unul dintre aceștia este, se pare, stratul de apă oceanic care creează asupra scoarței o presiune suplimentară de ordinul a 600 atmosfere pe cm². Încît stratul superior al depozitelor argiloase de fund îmbibate cu apă joacă într-un fel rolul de scut protector al rocilor, ceea ce face ca viteza de propagare a undelor elastice să crească cu 15—18%. În fine, rocile cristaline de sub stratul argilos, supuse de milioane de ani presiunii apei și deci și ele impregnate cu apă fac ca viteza de propagare să crească cu 15—20%.

Analiza acestor date a permis să se tragă concluzia că diferența de profunzime a stratului Mohorovicic nu este legată de o diferență de grosime a scoarței terestre și de compoziția ei minerală. Cu alte cuvinte, scoarța te-

restă este una singură și nu poate fi divizată în continentală și oceanică. Cu toate acestea, datorită complexității proceselor geologice, compoziția scoarței aduce cu un mozaic. Grosimea ei este de cel puțin 100 km, după care urmează astenosfera, un strat fluid. Această concepție asupra naturii stratului Mohorovicic explică și fenomenul „transformării”, într-o perioadă geologică scurtă, a scoarței „continentale” în „oceanică”, ca în cazul Mării Japoniei și Golfului Mexic. În același timp ea confirmă și concluzia, pînă acum aflată sub semnul întrebării că, atunci cînd adîncimea nu atinge 3600 m, fundul oceanului este alcătuit din scoarța terestră, iar mai departe din cea oceanică. De asemenea, teoria explică formarea „microcontinentelor”, ca de pildă insulele Seychelle din Oceanul Indian, formate din granit, adică din roci „continentale”.

Noua concepție despre natura stratului Mohorovicic permite enunțarea ideii că legile geologice esențiale ale evoluției scoarței terestre, îndeosebi ale celei actualmente submersate, sînt identice. Încît, în măsura în care scoarța este una singură, devine posibilă descoperirea, de pildă, a unor zăcăminte de petrol nu numai în limitele platoului continental, ci și în zona platformelor sedimentare din adîncurile oceanice. Analizarea în continuare a istoriei scoarței terestre, care a început acum 3,5 miliarde de ani, determinarea legilor care au prezidat la apariția în structura ei a substanțelor în fuziune care stau la originea formării minereurilor constituite acum una din principalele preocupări ale geologilor sovietici. Desigur, problema în sine nu este nouă, dar rezolvarea ei devine posibilă abia acum.

OPTICĂ

Subtilitățile unui mecanism

„Efectul electrohidraulic” este cunoscut de scurtă vreme: e vorba de un arc electric care traversează apa închisă într-un tub și care produce în interiorul acestuia o puternică impulsie hidraulică. Unda hidraulică posedă o energie susceptibilă să sfarme pereții tubului. Principiul este acum folosit în industrie, la fasonarea sau consolidarea materialelor.

După descoperirea „Efectului luminohidraulic” de către academicienii A. M. Prohorov, G. A. Askarian și G. P. Sipolo, aceiași cercetători au mai izbutit însă să găsească laserului o utilizare.

Într-adevăr, experiențe și mai recente făcute de cei trei academicieni au demonstrat că unda de șoc „luminohidraulică” poate fi creată prin trecerea printr-un lichid a unei raze laser. De pildă, o rază laser dirijată asupra apei dintr-o ceașcă creează o undă hidraulică care proiectează apa la 3 m înălțime! Diverse experiențe de același tip au mai fost întreprinse fie schimbînd culoarea lichidului prin focalizarea razei laser, fie menținîndu-se lichidul într-un recipient ai cărui pereți absorb lumina. Cercetătorii sovietici au reușit astfel să construiască dispozitive extrem de puternice, care sînt utilizate la provocarea de deformări sau, după necesități, de fînșări.

Pînă acum, specialiștii n-au ajuns încă să-și explice toate subtilitățile mecanismului de absorbție a luminii de către lichide. Dar nu începe îndoială că studiul proprietăților materiei la presiuni înalte va fi mult ușurat de acum înainte datorită noilor posibilități de obținere a unor presiuni mari într-un volum mic și la intervale foarte scurte. Într-adevăr, la presiunea de un milion de atmosfere, proprietățile tuturor materialelor cunoscute se modifică, ele devenind conductoare de electricitate. Iar la 600 000 de atmosfere, greutatea specifică a apei atinge de două ori și jumătate pe aceea a apei „obișnuite”. Datorită acestei interesante descoperiri, se pare că se va putea ajunge la crearea, fără nici un contact, a unor unde ultrasonice și hipersonice care să poată fi expediate la mari distanțe.

Poșta medicului

DEODIU ȘTEFANIA — Cîmpulung-Moldova; **A. CAROV** — Floiești; **ȘTEFAN CONSTANTIN** — Iași: La întrebările dv. despre cataractă vom răspunde printr-un articol special, pe care îl veți putea citi curînd în pagina noastră medicală.

NICOLETA P. — Timișoara: Uscăciunea și usturimile mucoasei bucofaringiene (xerostomia) nu sînt singurele simptome ale sindromului Sjögren. De obicei, la acestea se asociază uscăciunea și atrofia conjunctivei și corneei (keratoconjunctivită uscată) și, uneori, inflamația și tumefacția glandelor salivare parotidiene și submaxilare. Cauza pare a fi ereditară, legată de sex. În ce privește tratamentul, el este simptomatic și constă în colir cu metilceluloză 0,5% (4-5 ori/zi) și umezirea cavității bucale. În plus se recomandă administrarea, sub control medical, de corticoizi și Clorochin (3-4 cpr/zi).

LEONTINA M. — Orșova, jud. Mehedinți: 1) Metroanexita chistică, avînd o cauză mai ales hormonală, se manifestă prin dismenoree, metroragii și dureri premenstruale, cu multe zile înainte de menstruație. Nevralgiile, cefaleea, hiperexcitabilitatea nervoasă pot însoți boala. Tratamentul constă în evitarea surmenajului fizic, intelectual și genital, sedative nervoase (Napoton, Diazepam), Scobutil în crizele dureroase, gluconat de calciu i. v. 20 zile/lună, repetîndu-se 3-4 luni consecutiv, masaj ginecologic, diatermie, cură hormonală cu progesteron și testosteron 2) Este necesar un examen citovaginal pentru a se constata natura acestor scurgeri, după care se va putea determina tratamentul corespunzător.

TRISTUL — Cîmpina: 1) Este foarte frumos că vă simțiți ca celebrul erou al lui Bernardin de Saint-Pierre, pe numele lui Paul. Dar ce zice Virginie? 2) În tuberculoza ganglionară, tratamentul inițial se face cu hidrazidă asociată cu streptomycină și PAS sau Nizotin. Dacă dimensiunea ganglionului afectat depășește în medie 2 cm se poate face și tratament local prin infiltrație cu o soluție de hidrazidă și streptomycină asociate cu corticoterapie. Röntgenterapia locală poate fi și ea uneori utilă. În caz de rezistență la acest tratament, un tuberculostatic eficient este Rifampicina.

I. P. 13 DECEMBRIE — Tecuci: 1) Respectînd un regim alimentar antidiabetic, fără alte medicamente, totul va decurge bine. 2) Tratamentul împotriva cistitei este corespunzător. 3) Și noi simțim de aceeași părere, anume că o cură cu hormoni androgeni este contraindicată în situațiile dv. Încercați cure alternative cu Gerovital H₂ și Folcisteină U, cite o fiolă i.m. la două zile, cu pauze de o lună.

POPESCU TEODOR — Bacău: Pentru regularizarea tranzitului intestinal: Mexaform 1 cpr de 3 ori/zi. De asemenea, împotriva constipației: Galcorin, cite 2 lingurițe granule în 3 prize, înaintea meselor.

STUDENT C. MIHAIL — Galați: 1) Dacă varicocelul vă jenează, vă sfătuim să-l operați; neglijarea lui poate influența negativ potența sexuală; 2) În tratamentul varicelor sînt indicate injecțiile sclerozante cu Moruat de sodiu. Asupra oportunității acestui tratament poate decide numai medicul specialist. 3) Adresați-vă serviciului de chirurgie estetică al Spitalului Fundeni, din București.

FRANCOIS — Hunedoara: Puteți înlocui injecțiile cu medicamentul pe cale bucală. În ce privește substanțele din prescripție, ele figurează în farmacopeea română și probabil că au lipsit numai vremelnice din farmaciile hunedorene.

IONESCU ION — Urziceni: Examenul secreției uretrale arată o gonoree acută. Tratamentul urmat este deci bun și presupunem că a durat cel puțin 5 zile. În orice caz, după 48-72 ore de la încetarea tratamentului este necesară proba cu bere, prin ingerarea unei cantități de 300-500 ml. și examinarea după 12 ore.

D. C. — București: 1) Piciorul plat este o diformitate caracterizată prin prăbușirea bolții longitudinale și transverse a piciorului. Tratamentul curativ folosește procedee ortopedice (susținător plantar, confecționat după forma corectată a piciorului pentru a susține bolta plantară), fizioterapie (masaj, gimnastică, sporturi — alergarea cu picioarele goale pe distanțe mici, inotul, mersul cu bicicleta). 2) Emplastrul și soluția de acetat bazic de plumb sînt produse farmaceutice pe bază de plumb. 3) În marea majoritate a cazurilor monturile sau hallux valgus este o afecțiune ortopedică dobîndită, care apare cu precădere la vîrsta adultă, datorită de obicei încălțămîntului prea strîmt, cu vîrf ascuțit și toc înalt, ceea ce face ca degetul mare să devieze în afară. Cu excepția cazurilor incipiente, nedureroase, celelalte necesită intervenția chirurgicală. 4) Adresați-vă Spitalului de chirurgie plastică și reparatorie, Str. Arh. Mincu nr. 7. 5) Cam 90% din oameni prezintă deformații ale septului nazal. Dacă provoacă tulburări respiratorii, tratamentul curativ este tot chirurgical.

SILVIU IONESCU — Sibiu: Bromurile sînt săruri anorganice ale bromului, înțebunătate nu numai în tratamentul insomniei, ci și ca sedativ în stările de hiperestezie sexuală. Așadar, Bromosedinul, de 3 ori/zi cite o linguriță de granule dizolvate în 1/2 pahar cu apă sau Bromoval 1 cpr de trei ori/zi sînt intru-totul recomandabile, neavînd vreă influență negativă asupra potenței sexuale.

Mina chirurgului

Foto: M. Redkin

TEMĂ DE SEZON

Mic vademecum al bolilor infecțioase

● La începutul declanșării scarlatinei, amigdalele se măresc, devin roșii, congestive și pot fi adeseori acoperite cu depozite de puroi, ca niște puncte albe, iar faringele este și el inflamată. Limba este la început toată albă, în afara de vîrf și margini, unde culoarea este mai roșie. În ziua a doua și a treia a bolii limba începe să se descuameze de la vîrf spre bază, căpătînd în ziua a cincea aspectul — destul de caracteristic scarlatinei — de limbă zmeurie. Papilele de pe limbă sînt mult hipertrofiate, devenind vizibile. Apoi mucoasa linguală se refacă, aspectul zmeurii dispăre treptat, iar limba devine netedă, lucioasă, limbă lăcuită — pentru ca în a noua sau a zecea zi să-și recapete aspectul normal.

Un alt semn ușor de recunoscut este mărirea ganglionilor laterali ai gîtului — ganglionii latero-cervicali — care curînd, dacă nu se începe din timp tratamentul, devin duri și dureroși la apăsare.

Erupția apare în primele 12-24 de ore de la începerea bolii, rar pînă la 2 zile. Fața capătă aspectul de „mască scarlatinoasă”; e roșie, congestionată, contrastînd cu paloarea regiunilor din jurul gurii și nasului. Erupția caracteristică scarlatinei, de culoare roșie-stacojie — uniformă la prima vedere — este constituită din numeroase grăunțe roșii „ca grișul”, aspre la pipăit. Acestea dispar pe moment, cînd întindem pielea între două degete sau cînd o apăsăm. Erupția apare mai întii pe gît și pe piept, după care se întinde pe abdomen, pe mîini și pe picioare, însoțită uneori de mîncărimi, mai ales pe abdomen. La indoiturile sau picile brațelor, la subsoari, baza coapsei, îndărătul genunchilor erupția este mai intensă, puțînd fi observate și 2-3 linii transversale violete care nu dispar cînd le apăsăm, pentru că se datoresc unor mici hemoragii (semnul Grozovici-Pastia).

● În pojar sau rujeolă, boala începe brusc prin febră mare, înroșirea și lăcrimarea ochilor (catar oculo-nazal), scurgere de secreție din nas, strănut, tuse, ceea ce dă feței copilului bolnav aspectul de „față plînsă”. În aceeași perioadă de invazie, în gură, pe fața internă a obrazilor se observă apariția unor puncte mici albicioase, pe un fond roșu, ca niște boabe de griș, formînd semnul Koplik, specific pentru pojar. Erupția rujeolică apare în a treia — a patra zi de boală, mai rar în ziua a cincea, primele pete rozate ivindu-se îndărătul urechilor, la limita părului. În cîteva ore, aceste pete

plate, catifelate la pipăit, apar și pe frunte, obraji, acoperă fața și gîtul, iar zilele următoare se întind pe tot corpul, de la cap spre picioare și de la rădăcinile membrului spre extremitățile lor. După cîteva zile, erupția dispăre, în ordine în care a apărut, mai întii pe față, apoi pe restul corpului. Febra pînă atunci foarte ridicată, scade, iar pielea se cojește fin, ca țărița.

● De multe ori erupția este singurul semn al rubeolei, ea apare în pete mici, rotunde, de culoare roz-palidă (ca floarea de piersic), fără tendința de a se reuni ca în rujeolă. Apare întii pe față, fără a respecta tegumentele din jurul gurii, de unde se întinde repede în jos, pe gît, trunchi și extremități. Ceea ce o deosebește de erupția din rujeolă este faptul că are o durată scurtă, părăsește rapid a două zi și dispăre în ziua a treia de boală. De multe ori apariția erupției nu este însoțită de alte fenomene.

În afara erupției, un alt semn important al rubeolei este mărirea ganglionilor — cuprînzînd în general toți ganglionii din corp — și în special ai celor de la nivelul capului și gîtului.

● Apariția pe trup, în special pe trunchi, inclusiv pe pielea capului, în gură și pe conjunctive, a unor bășicuțe sau vezicule umplute cu un lichid limpede, ca „picăturile de rouă”, însoțite de mîncărimi reprezintă principalul simptom al varicelei sau vîrsatului de vînt. La cîteva ore, veziculele se rup, conținutul se tulbură și se formează cruste, care ulterior vor cădea fără să lase urme.

De obicei erupția de varicelă apare în 2-3 valuri sau puseuri, ceea ce face ca pe aceeași suprafață de piele să se găsească laolaltă elemente ale tuturor stadiilor erupției (pete roșii, vezicule cu lichid clar și cruste). Cum copilul bolnav are tendința să se scarpine și se vor ținea cu grijă unghiile înțucînt prin infectarea veziculelor (piodermite) pot rămîne cicatrice definitive.

● În oreion sau parotidită epidemică copilul se plînge de o durere suportabilă în dreptul urechii, care se accentuează cînd mestecă și înghite. În dimineața următoare, glandele parotide, situate imediat sub pavilionul urechii, se inflamează, devin vizibile și fac ca lobul urechii să se deplaseze în sus și în afară. Partea dinapoi a maxilarului inferior este acoperită și ea parțial de aceeași umflătură. Parotida umflată crește repede și atinge dimensiunile maxime în una-trei zile, cînd senzația de greutate și durerea scad repede.

● Tusea convulsivă începe — cum o arată și numele — cu o tuse uscată, fără expectorație, care nu dispăre la medicamentele antitusive obișnuite, dîmpotriva se accentuează, se întetește, predominînd în timpul nopții și spre dimineață. Dacă boala începe cu febră sau tuse deasă, supărătoare sau vîrsături din primele două-trei zile, putem fi siguri că nu este tuse convulsivă. După aproximativ două săptămîni se instalează tusea caracteristică în accese sau cvinte, alcătuită din 3 momente: tuse, repriză și expectorație. Întrerupte de o inspirație profundă cu un caracter șuierător — repriza — care amîntește răgetul măgarului. Fața copilului, în cursul crizei, se congestionează sau se învinețește, ochii lăcrimează, venele feței și ale gîtului se dilată, limba este proiectată afară din gură. La sfîrșitul cvintei, copilul elimină o spută viscoasă, aderentă, sticloasă, ca albușul de ou, însoțită de multă salivă și uneori de conținut stomacal.

esculap
esculap esculap
esculap esculap esculap
esculap esculap esculap esc
esculap esculap esculap
esculap esculap esculap escu
esculap esculap esculap e
esculap esculap esculap escula
esculap esculap esculap e

NOUTĂȚI

Singe congelat pentru transfuzii

Problema conservării singelui pe o perioadă mai îndelungată preocupă de multă vreme lumea medicală. Perisabilitatea „fluidului vital” face imposibilă stocarea lui dincolo de o limită care, în general, nu depășește trei săptămîni. Terapeutică modernă, care folosește transfuzii în cantități din ce în ce mari și în împrejurări din ce în ce mai diverse, resimte acut această situație.

Nu de mult, un grup de biologi a propus o ieșire din impas printr-o metodă de congelare profundă a singelui. Ideea în sine nu e nouă. Separate de plasmă și tratate cu o cantitate de glicerină, care le apără de efectele distructive ale frigului, hematiile au fost amplasate într-o pungă de plastic și într-un container de aluminiu, fiind apoi înghețate la cîteva zeci de grade sub zero. Partea grea începea însă de acum încolo, adică exact în clipa cînd singele trebuia utilizat, căci nu se izbutise a se realiza „dezlipirea” glicerinei de globulele roșii, fără ca o mare parte din ele să nu fie distruse.

Tocmai în aceasta constă inovația procedurii de care ne ocupăm. Înlăturarea glicerinei se obține prin adăugarea unei soluții salino-zaharate, urmată de o centrifugare îndelungată. Pe această cale, proporția de hematii care se pierd nu trece de 2 la sută. Înainte de întrebunțarea lui la transfuzie, singele astfel păstrat se amestecă cu o soluție ușor salină.

După aprecierile autorilor săi, noua metodă prezintă trei avantaje.

1) Permite conservarea singelui pe o durată practic nelimitată;
2) Distruge virusul hepatitei serului, care constituie, încă și astăzi, un risc implicat de orice transfuzie;
3) Nimicește eventualele globule albe, care pot provoca reacții violente, asemănătoare cu cele apărute în transplanturile de organe, atunci cînd primitorul e sensibilizat de numeroasele transfuzii efectuate în trecut.

Singurul mare dezavantaj al acestei tehnici este prețul ei de cost — de peste trei ori mai mare decît în procedeele curente. Se speră, însă, că odată cu perfecționarea procesului de fabricație, ieftinirea nu va întîrzia să se producă.

— Vă anunț că de vre-o jumătate de oră nu-l mai văd pe asistent...

CASA PRIETENIEI ROMÂNŌ-SOVIETICE

PROGRAMUL MANIFESTĂRIILOR DIN PERIOADA 22-28 OCTOMBRIE 1971

Vineri 22 octombrie 1971, ora 19 : Ciclul : „Confruntări filozofice contemporane”. Lectia : „Caracterul militant al filozofiei marxist-leniniste”. Va vorbi : conf. univ. dr. Alexandru Valentin. Urmează filmul documentar „Evocari” și un film artistic.

Simbătă 23 octombrie, ora 19 : Rubrica : „Platforme industriale românești”. — Caratele industriale ale Țării Birsei. Va vorbi : ing. Eugen Mantho, director în Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini. — Peisajul industrial al Craiovei ; Va vorbi : prof. dr. docent Nicolae Rădulescu. Urmează filmul documentar „Reportaj din Țara Birsei” și un film artistic.

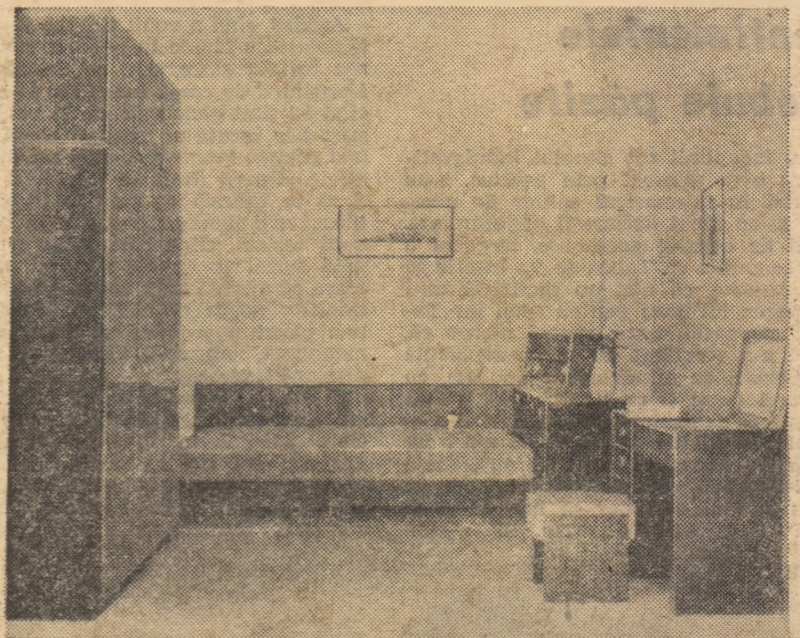
Duminică 24 octombrie, ora 10,30 : Ciclul : „Tinerețe, năzuințe, idealuri”. În dezbatere publică : „Cum pornești în viață, tinere ?” Participă : Romeo Dascălescu, director general adjunct în Ministerul Învățămîntului, Octav Pancu-Iași, scriitor, Șerban Marin, ajustor la Uzinele „23 August”. Discuția va fi condusă de dr. Octavian Neamțu. Urmează filmul documentar „Virsta opiu-nilor” și un film artistic.

Ora 19 : Ciclul : „Univers artistic contemporan”. Colocviu pe tema : „Circuitul valorilor spirituale în slujba idealului socialist”. Participă : Patriciu Mateescu, secretar al Uniunii Artiștilor plastici, Szász Janos, secretar al Uniunii scriitorilor, Vasile Tomescu, secretar al Uniunii compozitorilor. Colocviul va fi condus de dr. Ion Pascadi, șef de sector la Institutul de filozofie. Urmează filmul documentar „25 de ani de pictură românească” și un film artistic.

Marți 26 octombrie, ora 19 : Rubrica : „Realități din lumea capitalistă” ; — Contradicțiile integrării monopoliste vest-europene. Va vorbi : Nedelca Părăluță, dr. în economie. — Criza sistemului valutar interoccidental. Va vorbi : conf. univ. dr. Cezar Basno. Urmează filmul documentar „Acum” și un film artistic.

Miercuri 27 octombrie, ora 19 : În cadrul marilor aniversări recomandate de Consiliul Mondial a Păcii și U.N.E.S.C.O. — Manifestare consacrată scriitorului rus Fiodor Mihailovici Dostoievski de la a cărui naștere se împlinesc 150 de ani. — Va vorbi : prof. univ. Ion Janoși, membru al Academiei de științe sociale și politice. Urmează filmul artistic „Crimă și pedeapsă”.

Joi 28 octombrie, ora 19 : Ciclul : „Etic și juridic — convergențe actuale”. Colocviu : „Atentatul la avutul obștesc — atentat la avutul nostru”. Participă : Elisabeta Ionescu, judecătore la Tribunalul Suprem, conf. univ. dr. Stelian Stoica, Popa Dimcea, secretar al Consiliului Municipal al Sindicatelor București. Colocviul va fi condus de Petru Calapodescu, ziarist. Urmează filmul documentar „Mi-a spus o vecină” și un film artistic.

SOMN LINIȘTIT, AMBIANȚĂ PLACUTĂ — NUMAI ÎN DORMITORUL

rodica

Garnitură completă pentru camera de dormit : dulap cu trei uși și corpuri suprapuse pentru păstrarea lenjeriei și hainelor, divan-studio pentru două persoane, avînd și ladă de așternut, toaletă, noptieră, taburet cu tapiserie asortată, realizate din materiale de cea mai bună calitate, în linii suple, elegante.

RODICA — un produs al Întreprinderilor MIL.
RODICA — un simbol al confortului și eleganței.

Omologat la 76 metri adîncime!

(Urmare din pag. 4-a)

bucurie. (Fenomenul are o explicație fiziologică : e vorba de beția de oxigen — N.R.). Mă simt atît de bine sub apă încît timpul dispare pentru mine. N-am nici cea mai mică dorință să respir ; mi se pare că pot rămîne în apă o veșnicie. Este momentul cel mai periculos, întrucît te poate face să scapi ultima clipă în care te mai poți întoarce la suprafață. Cu alte cuvinte sentimentul de bucurie pe care mi-l dă scufundarea mă sperie.

În general, însă, cred că organismul unui om care stă des și mult în apă se adaptează la viața subacvatică. În mare, de pildă, apare un alt ritm al pulsului inimii, care abia dacă depășește 60 de bătăi pe minut. Încît sînt convins că omul poate deveni locuitor subacvatic și fără ajutorul unor mijloace tehnice. Dar să încerc să-mi susțin punctul de vedere. Ca și omul, și delfinii respiră aer. Această împrejurare nu-i împiedică însă să fie viețuitoare marine. Dar oare în primele lui luni de existență omul respiră aer? Nu, prima inspirație o face doar cînd iese din pîntecele mamei. Însă și atunci se întîmplă uneori ca pruncul să fie obligat de cei din jur să facă acest prim pas. De aceea mă gîndesc că poate avem însușirea biologică de a trăi fără aer, dar o pierdem imediat ce venim pe lume.

Mi s-ar putea replica că omul nu are branhiile. Dar nici delfinii n-au. Să lăsăm totuși teoretizarea. Eu îmi propun pur și simplu să explorez drumul spre adîncimile accesibile omului pentru ca, folosind experiența noastră, acesta să se simtă în siguranță în apă, să se poată scufunda pînă la mari adîncimi și rămîne mult timp acolo.

Dacă vă interesează cumva planurile mele de viitor, pot să vă informez că în primul rînd vreau să ating 80 de m adîncime. Apoi 90 m. Dar visul meu este, cum am mai spus, să mă scufund pînă la 100 m. Căci cred în posibili-

tățile omului. Nu sînt evident împotriva tehnicii, dar sînt convins că omul poate realiza și fără tehnică mult mai mult decît ne închipuim.

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

I.L. — Timișoara : B. MARIAN — Moldova Nouă, jud. Caraș-Severin ; V.A. — Arad : CAL. VIRGIL-TRAIAN — Craiova ; XENOPOL TROTUS — Tg. Ocna ; GEIU M. — Simeria ; P. ZARIEȘ — Petroșani ; STOICESCU ION — București ; V. NEG — Lipova ; I. ONESIU — Beiuș ; NICOLAE SEBEȘ — București ; S.A. — București ; SIMION DAN — București ; POMPEI H — Timișoara : M. 32 — București ; W.W. — Techirghiol ; IL. VALENTIN — București ; BRELOC — Suceava ; TOP. Gh. — București ; J.M. — București : Variațiuni pe aceeași temă, despre care am mai scris în această rubrică ! În monografia sa „Adolescențul — acest necunoscut” (Edit. Politică) doctorul Jean Rouselot afirmă „cu riscul de a îndurera și scandaliza, că marea majoritate a băieților între 13 și 17 ani cad mai mult sau mai puțin în acest păcat... Ar fi deci absurd să vedem în aceasta dovada unei eredități bolnăvicioase sau a unei perversități precoce”. Prin urmare, toate complicațiile patologice care se pun de obicei pe seama acestei „deprinderi” sînt mai degrabă produsul fanteziei și fricii nutrite uneori de stupidele „teorii” ale unor pseudo-manuale de educație sexuală. Abandonarea acestei practici nu lasă de obicei nici un fel de urmări. Cît privește ejacularea precoce, frecventă tulburare de natură psihică, rezultat fie al unei abținente îndelungate, fie al unei vieți sexuale dezordonate, se vindecă de multe ori spontan prin... căsătorie. Pentru diminuarea excitațiilor locale ale glandului se poate utiliza următorul unguent anestezic : Rp. Cocaină bazică 0,5 g+ulei de măsline 5 ml sau Xilină 5 g+vaselină 100 g. În ultima vreme s-a obținut întîrzierea ejaculației prin Thioridazină forte 1-2 cpr cu o oră înainte de momentul oportun.

DANAȚA ION — București : Este nevoie de un examen al secreției uretrale și al prostatei pentru precizarea diagnosticului.

V. TOMESCU — București : Nu putem acorda consultații decît prin intermediul „Poștei medicului”.

GALLUS

VOPSEȘTE ȚESĂTURI
DIN MĂTASE, BUMBAC,
LİNĂ, ROCHII,
HAINE,
BLUZE

1 NEGRU
15 VIOLET
6 VERDE OLIV
18 GRI TOP
3 BLEU VERT
25 CARMIN

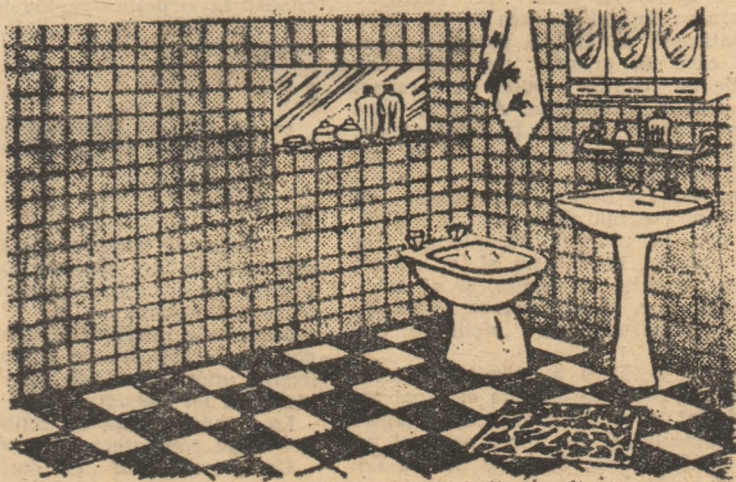
ȘI ÎN
ORICE
ALTE CULORI
ȘI NUANȚE

Respectați
modul de întrebuintare
indicat pe fiecare plic
„GALLUS”

● Consultați tabelele de culori „GALLUS” ●

UZINELE CERAMICE PLOIEȘTI

Bulevardul Republicii nr. 285
Telefon 2.46.50, Telex 241

Produc și livrează pentru întreprinderi și fondul pieții articole sanitare și accesorii de baie din porțelan.
Informații se pot obține la serviciul comercial: telefon 2.35.62.

VIAȚA ÎN DOI

Sentimentele trebuie păzite

Au îndeplinit tot ritualul îndrăgostiților: s-au plimbat prin parcuri, s-au sărutat în întunericul sălilor de cinema, și-au făcut declarații și jurăminte. Plini de elanuri generoase, Evgheni a dat asigurări că Tanea se va înscrie la universitate, că nici un sacrificiu nu-i va părea lui greu pentru asta, iar Tanea, compătimitoare, repeta mereu că, gata, s-a terminat cu viața neplăcută de burlac, cu mîncarea pe apucate, cu ciorapii rupți și cu praful. Gospodăria lor va fi exemplară. Dar o să-i dea și el o mîna de ajutor, nu-i așa? Ce vorbă — rîdea Evgheni, nici nu trebuia să i-o spună, știe el prea bine cît de greu le vine femeilor să lucreze și să facă și gospodăria... Nu, să n-aibă

Așa începe dragostea. S-o ocrotim...

nici o grijă, pe toate le vor face împreună.

Tanea și Evgheni s-au căsătorit la trei luni după ce s-au cunoscut. Ca să prevină observația despre superficialitatea tinerilor mă grăbesc să precizez că ea avea atunci 26 de ani, iar el 30. O vîrstă la care nu mai poate fi invocată inconștiența.

Jumătate de an Tanea i-a preparat conștientului lui Evgheni tot felul de supe și ciorbe și deserturi, i-a cîrpit ciorapii, i-a apretat cămășile. Recunoscător, Evgheni făcea aprovizionarea, bătea covorul, iar cînd era liber găsea cite ceva de meșterit prin casă și privea cu drag la soția lui cum învață engleza. Ce bine se simțeau!

Cine a tulburat primul idila? Greu de spus. Dar cam în același timp au început să simtă oboseala, și enervarea. Tanea se supăra că trebuie să facă zilnic același lucru: bucatărie, vase. Pentru teatru, pentru o carte îi rămînea tot mai puțin timp.

Ce să facă? Zilele trec, tinerețea la fel. Așa nu se mai poate. Și a hotărît să aibă neîntîrziat o discuție cu Evgheni. Tocmai atunci i s-a întîmplat și lui o neplăcere cu vecina de apartament, femeie în vîrstă, cu limba ascuțită. Era rîndul lor să spele pe jos în holul comun. Evgheni s-a apucat de treabă. Vecina a ieșit, l-a privit cît l-a privit și l-a luat la rost:

— Da' nevastă-ta unde-i? De ce nu spală ea?

— S-a dus la bibliotecă, se pregătește pentru examen.

— Ce examen, cînd nu-i în stare nici să-și vadă de gospodărie? Nu înțeleg, ce ești tu — bărbat sau cîrpă?

Nici Hamlet n-ar fi putut pune întrebarea mai ritos. Într-o singură frază vecina a pus punctul pe i, dînd glas frămîntărilor și nemulțumirilor lui. Observase și el că Tanea își îndeplinea obligațiile casnice cu tot mai multă răceală și tot mai puțin entuziasm. Așa nu mai merge — și-a spus. Trebuie să aibă o discuție categorică. Dar Tanea i-a luat-o înainte:

— De mult vroiam să-ți spun: nu-mi mai rămîne aproape de loc timp liber. Hai să găsim ceva. Poate să luăm masa la cantină? Este una pe aici pe aproape, aud că se mîncă bine.

Evgheni nu i-a răspuns imediat. A trebuit să facă un efort ca să nu izbucnească. S-a mulțumit doar să observe:

— Nu înțeleg ce vrei. Și așa am ajuns de rîsul vecinilor că spală podelele în locul tău.

— Ai uitat ce mi-ai promis înainte de nuntă? Că o să facem totul împreună?

— Da, dar și tu te jural că o să avem o gospodărie ca la nimeni!

Așadar, cînd a venit timpul să-și țină făgăduielile făcute în parcuri, nici unul n-a fost în stare. Așa se întîmplă cu alergătorii de cursă lungă: vine o clipă cînd își simt picioarele ca de vată, cînd gura li-e uscată ca iasca și parcă nu le mai ajunge respirația, cînd nu mai vor nimic altceva decît să întrerupă cursa și să se întindă cu fața în iarbă. Dar alergătorii inteligenți știu prea bine că dacă rezistă, clipa asta trece, își recapătă suflul și parcă se simt apoi în stare să ajungă și la capătul lumii. Dar tinerilor noștri căsătorii clipa aceasta le-a părut o veșnicie, o veșnicie grea, monotona, absurdă, care avea să le distrugă tinerețea.

Și tot făcînd așa războiul principiiilor, au uitat ce stă îndărătul acestor principii. „Cazanierul“ Evgheni căuta să dea cît mai rar pe acasă, Tanea s-a lăsat de învățatură și a renunțat la visul de a intra la universitate. Lupta le consuma toate forțele. Preocupați de

hărțuială, nici n-au băgat de seamă cînd s-au risipit toate idealurile și sentimentele frumoase cu care pășiseră în viața de familie. Declanșaseră și se lăsaseră prinși într-un joc periculos de-a cine e mai tare, cine o să învingă. Să învingă de ce, în numele a ce? O astfel de luptă, care poate distruge o căsnicie, n-are învingători.

Luați în parte sînt amîndoi simpatici și inteligenți. Dar n-au putut forma și un cuplu simpatice. Pentru că și-au privit căsătoria ca pe o plimbare prelungită și nu ca pe o alianță serioasă, care impune anumite obligații de ambele părți.

Sfaturile sînt acum tardive pentru ei. De aceea rîndurile acestea nu le sînt destinate lor. Aș vrea să le citească cei care se plimbă acum prin parcuri, se sărută în întunericul sălilor de cinema, își fac declarații și jurăminte. Să citească și să înțeleagă că, pe lângă cuvinte frumoase și sentimente fierbinți, într-o căsnicie mai sînt necesare și lucruri nu chiar simple, ca generozitatea, bunătatea, simțul dreptății, tactul, priceperea de a veni în întîmpinarea celuilalt, uneori împotriva propriei dorințe.

Nu-i ușor, dar altfel nu se poate.

A. Iakovlev

Autoservire
Desen de V. Rumianțev

SPORT

Curajosul sicilian

Lo Bello este fără îndoială cel mai popular arbitru de fotbal din Italia. Și poate că nu numai din Italia. Faimosul Luigi Riva a și spus-o, de altfel, categoric:

— Pentru mine Lo Bello este cel mai bun arbitru din Italia, din Europa și chiar din întreaga lume.

Rar se întîmplă ca un cavaler al fluierului să întrunească atîtea sufragii: ale suporterilor, jucătorilor, antrenorilor, activiștilor sportivi, ziaristilor. Căci nu-i ușor lucru să împaci atîta lume.

Pe Lo Bello îl urmărește faima că observă ca nimeni altul faulturile din careul de pedeapsă. Parcă ar avea un ochi special pentru asta. De altminteri, deține un record încă nedepășit: acum trei ani la Ferrara, sicilianul a dictat trel lovituri de pedeapsă la poarta gazdelor! Într-un singur meci!

În actualul sezon fotbalistic a stabilit o nouă performanță în partida „Torino“ — Lanerossi“. De rezultatul acestui meci depindea soarta ambelor cluburi. Echipa „Torino“, cîndva de mai multe ori campioană a Italiei, a căzut surprinzător în zona „lanternei roșii“ și victoria îi era necesară ca aerul. Dar Lo Bello a avut curajul ca la scorul de 2:2 să elimine de pe teren doi jucători din formația gazdă și să dicteze un penalty la poarta acesteia.

După meci suporterii torinezi au vrut să-l linșeze. Lo Bello a fost silit să stea două ore în vestiar, păzit de poliție și apoi, cu o mașină a acesteia, să plece direct la aeroport. În aceeași seară a vorbit la televizor: „Am arbitrat corect, conștiința mea e curată...“

Concetto Lo Bello este administrator al bazelor sportive din Siracusa. Are 45 de ani și a fost cîndva un bun fotbalist. A practicat și voleiul, baschetul, inotul.

— Aveam numai 24 de ani, cînd prietenii m-au convins să mă apuc serios de arbitraj.

Azi Lo Bello are în urma sa un stagiu de două decenii. În acest răstimp a condus 285 de meciuri în prima ligă, a „împărțit dreptatea“ în 33 de întîlniri internaționale și în 50 de meciuri din cadrul Cupei intercontinentale, Cupei cupelor și Cupei orașelor țiguri.

„Maestrul fără teamă“ — așa i se spune sicilianului Concetto Lo Bello. De altfel, și anul acesta i s-a decernat titlul de cel mai bun arbitru. Dar cel mai mult se mîndrește cu faptul că e, probabil, singurul arbitru din lume al

Lo Bello în acțiune

cărui arbitraj n-a fost contestat niciodată.

La întrebarea cum de reușește să se mențină de atîția ani în elita mondială a arbitrilor, Lo Bello a răspuns:

— Rețeta mea e cît se poate de simplă: dreptatea și lipsa de părtinire sînt singurele legi de care ascult. Dacă se întîmplă să faci o greșeală (oameni care nu greșesc nu există) nu trebuie în ruptul capului să o repari prin concesii ulterioare. Arbitrul care încearcă să se „scuze“ în felul acesta, își pierde autoritatea. Jucătorii și publicul nu-l mai pot respecta.

Concetto Lo Bello este socotit de mulți ani cel mai bun arbitru italian. Și totuși la ultimul campionat din Mexic a fost invitat nu el, ci un alt italian, Antonio Sbardello, și el arbitru bun. Dar, după părerea generală, încă incomparabil cu „sicilianul curajos“.

Această hotărîre a stîrnit în Italia un val de proteste. Mii de cetățeni au manifestat pe străzile Siracuzei, paralizînd circulația, cu mari panouri pe care scria: „Vrem dreptate pentru Lo Bello!“ „Mafia n-are ce căuta în sport!“

T. Markov

Dialog
dialog dialog
dialog dialog dialog
alog dialog dialog dialo.
g dialog dialog dialog o
dialog dialog dialog dialog
log dialog dialog dialog di
dialog dialog dialog dialog
og dialog dialog dialog dialo

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

Vreți să aflați ceva și enciclopediile pe care le aveți la îndemînă nu vă dau răspunsul? Vă invităm să ne adresați nouă întrebarea dv., mai ales dacă ea este de interes general.

Printre stele și... ortoptere

I. — Cîte părți are astronomia și cu ce se ocupă fiecare din ele?

Dobre A. Radu
Peretu-Teleorman

R. — Astronomia — știința care se ocupă cu poziția, mișcările și constituția corpurilor cerești — cuprinde diverse ramuri: astronomia mecanică, mecanica cerească, astronomia stelară, astrofizica, cosmogonia și cosmologia. **Astrometria** stabilește poziția stelelor și determină coordonatele geografice și ale timpului; este subîmpărțită la rîndul ei în astronomie sferică și astronomie practică.

Mecanica cerească se ocupă cu mișcarea relativă a stelelor, preocuparea ei de bază fiind determinarea orbitelor planetelor și a modificărilor lor în timp în funcție de atracția celorlalte planete.

Bazele astronomiei stelare au fost puse abia la începutul secolului XIX. Această ramură se ocupă cu caracteristicile statistice ale stelelor, cu distribuția spațială, cu mișcările stelelor și ale Soarelui printre ele, din punct de vedere cinematic și dinamic; ea studiază, de asemenea, structura și evoluția sistemelor de stele și a Galaxiei.

Astrofizica a luat naștere în a doua jumătate a secolului XIX prin introducerea fotometriei și spectroscopiei. Ea constituie astăzi cea mai avansată ramură a astronomiei. Lansarea omului în Cosmos, inaugurată de astronautica sovietică, a adus confirmarea științifică a concepției, materialist-dialectice asupra Universului, a unității materiei și a cognoscibilității lumii.

Cosmogonia se ocupă de originea și evoluția în timp a corpurilor cerești. Cosmogonia planetară studiază originea sistemului solar, iar cosmogonia stelară, originea și evoluția stelelor.

De structura și evoluția Universului ca întreg, bazîndu-se pe legile fizicii generale și pe datele astrofizicii referitoare la structura metagalaxiei (partea vizibilă a Universului), se ocupă cosmologia.

I. — Aș dorî să știu care sînt formele de combatere a invaziei lăcusticilor?

P. Stuparu
Iași

R. — Noțiunea generică de lăcustă este atribuită de fapt mai multor specii de insecte din ordinul ortopterelor, dăunătoare agriculturii.

Mijloacele moderne de combatere a acestor dăunătoare se bazează pe utilizarea unor insecticide care opresc înmulțirea lor vertiginosă.

La Londra există un centru internațional de combatere a flagelului

Un avion poate distruge astăzi, într-un singur zbor, 180 de milioane de insecte cu numai 270 de litri de insecticid.